

44 Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах: Страсбург, 20 квітня 1959 року [Електронний документ]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_036.

45. Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_789.

46. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах: Мінськ, 22.01.1994 року. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_009.

47. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Страсбург, 08.11.2001 року. [Електронний документ]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_518.

48. Проект Кримінально-процесуального кодексу України від 2 листопада 2005р. № 3456д. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

49. Проект Кримінально-процесуального кодексу України від 13 грудня 2007 р. № 1233. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

50. Проект Кримінального процесуального кодексу України: розроблений Робочою групою з питань реформування кримінального судочинства (2011 рік). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/discuss>.

51. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-ХІІ // ВВР. – 1992. – № 22. – Ст. 303.

52. Кодекс України про адміністративні правопорушення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print1327700371394256>.

53. Звод відомостей, що становлять державну таємницю [Електронний ресурс]: затверджений наказом Служби безпеки України від 12 серпня 2005 р. № 440. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0264-01>.

54. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: Моногр. – Х., 2007.

Надійшла до редакції 10.04.2012

ТАТАРОВ О.Ю.,

кандидат юридичних наук, доцент
(МВС України)

УДК 343.102

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД НА ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Розглянуто актуальні для слідчих підрозділів питання організації прокурорського нагляду на досудовому провадженні. Обґрунтовано необхідність внесення змін і доповнень до вітчизняного кримінально-процесуального законодавства.

Ключові слова: досудове провадження, прокурорський нагляд, перевірка кримінальних справ, відомчий контроль, реформування кримінально-процесуального законодавства.

Рассматриваются актуальные для следственных подразделений вопросы организации прокурорского надзора на досудебном производстве. Обосновывается необходимость внесения изменений и дополнений в отечественное уголовно-процессуальное законодательство.

Ключевые слова: досудебное производство, прокурорский надзор, проверка уголовных дел, ведомственный контроль, реформирование уголовно-процессуального законодательства.

The pressing for consequence subdivisions questions of organization of directorate of public prosecutions on a pre-trial production are examined in the article. The necessity of making alteration and additions for a domestic criminal procedure legislation is grounded.

Keywords: pre-trial production, directorate of public prosecutions, verification of criminal cases, department control, reformation of criminal procedure legislation.

Поряд з відомчим контролем важливою гарантією ефективного виконання завдань кримінального судочинства та захисту прав громадян є прокурорський нагляд. Прокуратура є складовою державного механізму, наділена певним обсягом влади для здійснення нагляду за

виконанням законів у державі [1, с. 164]. Відповідно до Конституції України (ст.ст. 121-123) прокуратура є організаційно самостійним державно-правовим інститутом влади, який не належить до жодної з її гілок (ст. 6). За Основним Законом, на прокуратуру покладається нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство (ч. 3 ст. 121). Відповідні повноваження прокуратури закріплено й у ст. 5 Закону України “Про прокуратуру”. Прокурорський нагляд здійснює Генеральний прокурор України і підпорядковані йому прокурори (ст. 1 Закону України “Про прокуратуру”).

Нагляд за додержанням законів органами дізнання та досудового слідства був пріоритетним напрямом у діяльності органів прокуратури у дореволюційний період, за радянської доби та залишається таким сьогодні. Статутом кримінального судочинства 1864 р. визначалося, що “слідство про злочини та проступки, підсудні окружним судам, проводиться судовими слідчими при сприянні поліції і під наглядом прокурорів та їхніх товаришів” (ст. 249). Положенням про прокурорський нагляд (1922 р.) в УСРР на органи прокуратури покладался безпосередній нагляд за діяльністю органів дізнання і Головного політичного управління (ГПУ). Важливим кроком у нормативному закріпленні повноважень прокуратури щодо нагляду за органами досудового (попереднього) розслідування стало затвердження Положення про прокурорський нагляд у СРСР (1955 р.) та подальше прийняття Закону СРСР “Про прокуратуру СРСР” (1979 р.).

Функції нагляду органи прокуратури виконують і в інших державах. При цьому у кримінально-процесуальному законодавстві пострадянських держав повноваження прокуратури щодо здійснення нагляду на досудовому провадженні “виписані” досить чітко. Наприклад, за ст. 21 КПК Латвії, ст. 62 КПК Казахстану, ст. 25 КПК Республіки Білорусь, ст. 37 КПК Російської Федерації, ст. 22 КПК Естонії, ст. 52 КПК Республіки Молдова прокурор зобов’язаний в усіх стадіях кримінального судочинства своєчасно вживати передбачених законом заходів до усунення будь-якого порушення закону, від кого б воно не виходило. В Узбекистані й Туркменістані прокурорський нагляд розглядається як “нагляд за додержанням законів органами, що ведуть боротьбу із злочинністю”. В Естонії – як нагляд за діяльністю поліції при розслідуванні злочинів і нагляд за законністю діяльності розшукових підрозділів. У жодній з цих країн прокуратура не позбавлена функції нагляду за додержанням законів при застосуванні кримінально-процесуальних заходів примусового характеру, в тому числі на стадії виконання судових рішень у кримінальних справах.

Аналіз нормативно-правових актів пострадянських країн дає підстави стверджувати, що найрадикальніше реформовані функції прокуратури у країнах Балтії та Кавказького регіону. Натомість статус прокуратури в Україні, як і в окремих пострадянських країнах, зберіг у “первинному” вигляді функції, властиві радянській прокуратурі, що зумовлює нагальну необхідність його удосконалення. Оптимізація функціонального призначення прокуратури поряд з об’єктивними чинниками зумовлена й зобов’язаннями України перед Радою Європи щодо реформування інституту прокурорського нагляду.

Так, у п. 11.6 Висновку Парламентської Асамблеї Ради Європи від 26 вересня 1995 року № 190 (1995) “Щодо заявки України на вступ до Ради Європи” однією з умов надання Україні статусу “членства” визначено необхідність зміни ролі та функцій прокуратури (особливо щодо здійснення загального нагляду за додержанням законності). Відповідно до статті 15.b Статуту Ради Європи “прокуратура має виконувати ключову роль у національних системах кримінального судочинства, а також у міжнародній співпраці з кримінально-правових питань” [2; 13].

Необхідність реформування прокуратури підтверджена і у Резолюціях Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1244 (2001), № 1513 (2001), № 1346 (2003). Слід зазначити, що відповідно до Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи Державам-Членам від 6 жовтня 2000 р. № 19 (2000) “Про роль прокуратури в системі кримінального судочинства” у всіх системах кримінального судочинства прокурори повинні вирішувати питання про порушення чи продовження кримінального переслідування, підтримувати обвинувачення в суді, оскаржувати чи давати висновки по скаргам на всі або деякі судові рішення. Також у деяких системах кримінального судочинства прокурори мають право особисто проводити розслідування, забезпечувати надання ефективної допомоги потерпілим, наглядати за виконанням судових рішень.

У п. 7.2.1 Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи від 4 жовтня 2010 року № 1755 (2010) “Функціонування демократичних інституцій в Україні” Асамблея зробила Україні

чергове нагадування щодо необхідності зміни ролі та функцій прокуратури, оскільки відповідні законодавчі кроки так і не було зроблено. Зокрема, йшлося про перегляд функцій прокуратури України стосовно загального нагляду, яка суперечить європейським стандартам (через наявність цієї функції повноваження прокуратури перевищують допустимі у демократичній країні межі). Відтак, необхідним та доцільним вважається внесення змін до Конституції України з метою позбавлення прокуратури функції загального нагляду, а в якості альтернативи – пропонується зміцнити роль Омбудсмена та запровадити систему безоплатної правової допомоги. На наш погляд, це тягне за собою необхідність внесення змін у низку законів, зокрема “Про адвокатуру”, “Про прокуратуру”, “Про безоплатну правову допомогу”.

Майже відразу після проголошення незалежності Верховна Рада України прийняла Закон України “Про прокуратуру” (5 листопада 1991 р.), який набув чинності з 1 грудня 1991 р. Конституція України (1996 р.), визначаючи прокуратуру як самостійний багатофункціональний орган державного механізму, по-новому сформулювала її функції й основні принципи взаємовідносин із судовою та іншими гілками державної влади. Починаючи ж з 1993 р. до Закону України “Про прокуратуру” було внесено понад 25 змін і доповнень. Відтоді більшість норм Закону України “Про прокуратуру” та КПК України (у частині правової регламентації прокурорського нагляду за досудовим провадженням) так і не приведено у відповідність до Конституції України. Адже “тимчасовий” характер здійснення прокуратурою функції досудового слідства, що триває з 1996 р., дисонує з точкою зору щодо реалізації конституційних положень.

Відтак, визначення ролі й місця прокуратури на досудовому провадженні, функцій та повноважень прокурора під час розслідування злочинів, правової природи прокурорського нагляду та шляхів реформування органів прокуратури є одними з найбільш дискусійних питань у теорії кримінального процесу. Відповідно, ці питання у різні часи досліджували С.А. Альперт, Ю.П. Аленін, Ю.М. Грошевий, В.В. Долежан, В.С. Зеленецький, Г.К. Кожевніков, В.Т. Маляренко, І.С. Марочкін, М.М. Міхеєнко, О.Р. Михайленко, М.І. Мичко, В.В. Назаров, В.Т. Нор, М.А. Погорецький, М.В. Руденко, Г.П. Серета, В.В. Сухонос, В.Я. Тацій, Р.Р. Трагнюк та інші, що сприяло підготовці конструктивних пропозицій для удосконалення кримінально-процесуального законодавства.

Найбільше ж дискусій точиться навколо визначення поняття “прокурорський нагляд” (чи є він різновидом процесуальної або ж не процесуальної діяльності) [3, с. 49], а також пошуку критеріїв співвідношення прокурорського нагляду, відомчого контролю та функції кримінального переслідування [4, с. 538; 12, с. 183].

Загалом прокурорський нагляд є однією з гарантій кримінального процесу, що сприяє забезпеченню дотримання законності органами досудового слідства та відновлення порушених прав громадян. При здійсненні як прокурорського нагляду, так і відомчого процесуального контролю у більшості випадків застосовуються одні й ті ж форми і методи (перевірка кримінальних справ, надання вказівок, передача справи від одного слідчого іншому тощо). Водночас якщо прокурор має право усувати слідчого від розслідування кримінальної справи у випадку, коли останнім допущено порушення закону (ст. 227 КПК України), то начальник слідчого відділу цього права не має (відповідно до ст. 114–1 КПК України з метою швидкого розкриття і розслідування злочину він може лише передавати справу від одного слідчого іншому). Прокурор також має право скасувати незаконні та необгрунтовані постанови слідчого, начальник слідчого відділу – ні. Прокурор дає вказівки слідчому з усіх питань досудового слідства, у той самий час як начальник слідчого відділу – лише з окремих питань, визначених ст. 114-1 КПК України (до того ж вказівки прокурора обов’язкові не тільки для слідчого й особи, яка провадить дізнання, а й для начальника слідчого відділу). Практика свідчить, що окремі прокурори дають вказівки безпосередньо слідчим, “омінаючи” навіть керівників слідчих підрозділів, що не сприяє здійсненню останніми ефективного відомчого контролю.

Предметом прокурорського нагляду є законність рішень, що приймаються слідчим та керівником слідчого підрозділу, а предметом відомчого контролю – своєчасність дій слідчого з розкриття і розслідування злочинів, всебічного і об’єктивного розгляду справ.

До того ж навіть поняття “нагляд” і “контроль” мають відмінне семантичне значення: нагляд визначається як “перевірка або спостереження з метою перевірки”, а контроль – як “складова процесу управління (керівництва)” полягає у здійсненні “скеровувальної діяльності” [5].

За характером впливу на стан досудового слідства контроль є динамічнішим (швидким і дієвим) порівняно з наглядом. Ідеться про те, що керівник слідчого підрозділу внаслідок свого службового і процесуального становища “найближче” від усіх інших суб’єктів кримінального судочинства до слідчого. Він раніше, ніж прокурор, який здійснює нагляд, виявляє недоліки у діяльності слідчого, порушення кримінально-процесуального законодавства та у межах своєї компетенції вживає заходів до їх усунення, надаючи за необхідності безпосередню допомогу слідчому [6, с. 73-78]. Адже керівник слідчого підрозділу має можливість у будь-який час вивчити кримінальну справу, дати слідчому вказівки про провадження тих або інших слідчих дій, спрямованих на активізацію розслідування або прийняття ним правильного рішення. Прокурор цієї можливості об’єктивно не має (оскільки віддалений від слідчого і територіально, і через відомчі “бар’єри”) та “вступає до справи” переважно лише при планових перевірках, у зв’язку зі скаргою на дії слідчого, розгляді закінченої, зупиненої або закритої справи [7, с. 111-115]. Відтак, на досудовому провадженні саме керівник слідчого підрозділу здійснює процесуальне керівництво та контроль за розслідуванням злочинів підлеглими слідчими. Проте цих концептуальних засад (незважаючи на їх очевидність) не враховано при реформуванні вітчизняного кримінально-процесуального законодавства.

Ще у Концепції реформування кримінальної юстиції України (2008 р.) функцію процесуального керівництва (яка полягає у організації процесу досудового розслідування, визначенні напрямів розслідування, координації процесуальних дій, сприянні створенню умов для нормального функціонування слідчих, забезпеченні дотримання у процесі розслідування законності) віднесено виключно до завдань прокуратури. Також визначається, що прокуратура в Україні має стати єдиним органом, на який покладається виконання функції кримінального переслідування.

У проекті КПК України одним з головних напрямів реформування кримінального судочинства визначено розширення змісту прокурорського нагляду за досудовим слідством. При цьому прокуратура (попри те, що за проектом вона начебто позбавляється права провадити досудове слідство) повинна стати основним органом, на який буде покладено здійснення кримінального переслідування щодо особи та процесуальне керівництво розслідуванням [8, с. 212]. Прокурора ж визначено “центральною фігурою” досудового провадження, а слідчим органів досудового розслідування може бути відведено “допоміжну” роль.

На наш погляд, визначені у проекті КПК України повноваження прокурора на досудовому провадженні є дещо перебільшеними, не узгодженими з положеннями Конституції України та вже визнаною у вітчизняній науці доктриною кримінального процесу.

Проте повноваження прокурора, які узагальнено отримали назву “процесуального керівництва слідством” та передбачені ч. 2 ст. 36 проекту КПК України, по суті є не чим іншим, як одним із засобів здійснення кримінального переслідування. Але при цьому не враховано, що Конституція України не покладає на органи прокуратури здійснення функції кримінального переслідування на етапі досудового слідства. Так, п. 3 ст. 121 Конституції України визначається, що на прокуратуру покладається лише обов’язок *нагляду* за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

Вказане свідчить про те, що концепція проекту нового КПК України щодо функцій та повноважень прокурора на досудовому слідстві не узгоджується з положеннями Конституції України і тому не може бути прийнятною (адже невирішеним залишається питання чіткого відокремлення функції кримінального переслідування від функції нагляду за законністю провадження досудового розслідування).

Окрім того, за невиконання слідчим вказівок прокурора проектом пропонується встановити кримінальну відповідальність слідчого, доповнивши КК України новою статтею 381-1 (підпункт 3.4. розділу X “Прикінцеві положення” проекту КПК). За таких обставин взагалі важко говорити про будь-яку самостійність слідчого у кримінальному провадженні. Не зовсім зрозуміла ідея розробників проекту КПК України щодо запровадження кримінальної відповідальності за умисне систематичне невиконання слідчим органу досудового розслідування законних вказівок прокурора, наданих ним письмово у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку, під час здійснення кримінального провадження (у проекті КПК України навіть не закріплено вимоги щодо змісту та форми цих вказівок, а також механізму їх оскарження). Виникає закономірне питання: якщо у керівника слідчого підрозділу в підпорядкуванні десятки чи сотні

слідчих, яким чином він зможе проконтролювати виконання вказівок прокурора та чому саме він (не являючись за проектом “процесуальним керівником” досудового розслідування, а лише особою – відповідальною за його “організацію”) має нести за їх невиконання кримінальну відповідальність? Саме тому пропонується виключити подібні положення (друге речення ч. 3 ст. 39) з проекту КПК України, а керівнику органу досудового розслідування все ж таки надати право оскаржувати вказівки прокурора, оскільки не виключається, що вони можуть виходити за межі його повноважень та суперечити вимогам законодавства.

На наш погляд, контроль за виконанням слідчими своїх обов’язків мають здійснювати керівники слідчих підрозділів відповідних відомств. Саме тому, як вірно зазначив на засіданні робочої групи з доопрацювання проекту КПК України до другого читання член-кореспондент НАН України М.І. Козюбра, визначена у КПК України “гіпертрофована” роль прокуратури на досудовому провадженні є надмірно перебільшеною. Це не лише “несумісно” з Конституцією України, а й з принципом верховенства права. Тенденцію до необґрунтованого розширення повноважень прокурорів та обмеження повноважень слідчих за проектом КПК України відзначає й академік О.М. Бандурка, який зазначає, що в разі реалізації подібних положень слідчий перетвориться на технічного працівника чи помічника прокурора. У свою чергу, розширення повноважень прокурора призведе до деформації його прокурорських функцій – він перетвориться ще на одного керівника слідчого підрозділу, а не на орган державного нагляду [9].

На фоні досить прогресивних і демократичних нововведень, які закладені у концепцію проекту КПК України, положення, що визначають статус прокурора на досудовому провадженні, розцінюються все ж таки “кроком назад”. Адже нелогічно поєднувати у діяльності прокурора декілька несумісних функцій: здійснення керівництва досудовим слідством, нагляд за виконанням законів органами досудового слідства й підтримання державного обвинувачення.

Не маючи достатніх організаційних і технічних можливостей, прокуратура не зможе “перебрати на себе” функції щодо здійснення керівництва слідством у всіх сотнях тисяч кримінальних справ, які щорічно розслідують слідчі у державі, водночас забезпечуючи ефективний нагляд за провадженням слідства. Кількісний штат прокуратури не спроможний забезпечити впровадження в життя цієї новели, тому її буде скориговано практикою, адже слідчому немиче доведеться скласти для прокурора проекти постанов і рішень.

У контексті висловленого важливо звернутись до статистичних показників ефективності здійснення нагляду за виконанням законів слідчими прокуратури, зокрема щодо повернення кримінальних справ органам досудового слідства з вказівками щодо провадження додаткового розслідування (п. 8 ч. 1 ст. 227 КПК України). У 2011 р. прокурорами повернуто для провадження додаткового розслідування слідчим прокуратури лише три кримінальні справи (2006 р. – 6 справ, 2007 р. – 16 справ, 2008 р. – 20 справ, 2009 р. – 18 справ, 2010 р. – 4). Тобто шорочу питома вага справ, скерованих прокурорами “на дослідження” складає не більше 0,09–0,12 %. Разом з тим кількість фахівців з вищою юридичною освітою у прокуратурі є найвищою порівняно, приміром, зі слідчим апаратом ОВС і становить 100 %. Усе це доводить до висновку: прокурори, які здійснюють одночасно нагляд і керівництво досудовим слідством, свої повноваження реалізують не повною мірою [10, с. 84].

З урахуванням наведених даних важко передбачити, яким чином посадові особи прокуратури зможуть ефективно здійснювати керівництво слідством, при цьому складаючи об’єктивні обвинувальні акти, обґрунтовані подання про обрання запобіжних заходів тощо (адже на сьогодні ці функції виконують понад 18,1 тис. слідчих, з яких практично 1,9 тис. – керівники слідчих підрозділів). Уведення ж додаткових прокурорських посад вимагатиме значних коштів, що нині є неможливим з огляду на об’єктивні причини. Тож розраховувати на якісь впровадження моделі керівництва досудовим слідством, передбаченої у проекті КПК України, мабуть, нереально як з погляду законодавства, так і правозастосовної практики.

Важко погодитися з пропозиціями щодо запровадження “прокурорського керівництва розслідуванням” і з тих позицій, що такі повноваження прокуратури виходять за межі прокурорського нагляду, адже прокурор на досудовому провадженні має бути незалежним та об’єктивним, з “незаангажованою позицією” наглядати за дотриманням законності.

На сьогодні, переважно у західній кримінально-процесуальній доктрині, існує погляд на процесуальне керівництво як на одну із форм прокурорського нагляду. Експерти Ради Європи

(Лорена Бахмайєр, Джеремі Макбрайд та Ерік Сванідзе) 20 лютого 2012 р. з цього приводу зазначили, що “нагляд є тотожним процесуальному керівництву, також тотожними є пред’явлення обвинувачення та підтримання державного обвинувачення в суді, тобто ці новели проекту КПК України відповідають Конституції України”. Експерти наголосили й на тому, що в проекті відсутні положення, що не відповідають Основному Закону, а висловлені в цій частині зауваження – це питання інтерпретації тих чи інших норм [11]. Проте, зважаючи на досвід вітчизняної правозастосовної практики та доктринальне розуміння окремих видів цієї діяльності, з зазначеним важко погодитися. Нагляд за додержанням законів не співпадає із здійсненням процесуального контролю над кримінальним провадженням. Саме тому, на наш погляд, концепція “прокурорського керівництва розслідуванням”, закладена у проекті КПК України, є недостатньо аргументованою. Прокурор має здійснювати нагляд за законністю досудового слідства, виконання ж ним функцій керівництва слідством суттєво обмежуватиме процесуальну самостійність слідчого й знижуватиме відповідальність начальника слідчого підрозділу за якість розслідування. Звичайно, відповідальність за законність провадження повинен нести і прокурор, проте в жодному разі він не міг би бути керівником слідства.

Список використаної літератури:

1. Дьомін Ю. М. Прокурорський нагляд в Україні: Навч. посіб. – К., 2009.
2. Щодо заявки України на вступ до Ради Європи: Висновок Парламентської Асамблеї Ради Європи від 26 вересня 1995 р. № 190 (1995) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_590;
3. Маляренко В.Т. Щодо ролі прокуратури // Голос України. – 2010. – № 235. – С. 49.
4. Кримінально-процесуальне право України: Підруч. / За ред. Ю.П. Аленіна. – Х., 2009.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. – Ірпінь, 2004.
6. Статкус В.Ф. Прокурорский надзор и ведомственный контроль на предварительном следствии // Советское государство и право. – 1975. – № 3. – С. 73-78.
7. Мінюков П.І., Мінюков А.П. Співвідношення прокурорського нагляду і відомчого контролю при розслідуванні кримінальних справ слідчими // Право України. – 1999. – № 1. – С. 111-115.
8. Мірковець Д.М. Керівництво досудовим слідством за проектом Кримінально-процесуального кодексу України: перспективи реформування інституту // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 4 (77). – С. 212.
9. Стенограма комітетських слухань на тему: “Про стан підготовки до розгляду у другому читанні Кримінального процесуального кодексу України” (реєстраційний № 9700) від 29 лютого 2012 р.
10. Мірковець Д.М. Деякі аспекти забезпечення ефективного керівництва досудовим слідством та гарантій процесуальної діяльності слідчого // Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів: Матеріали міжнародн. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29-30 жовтня 2011 р.). – Х., 2011. – Т. 2. – С. 84.
11. Рекомендації і пропозиції експертів Ради Європи до проекту Кримінального процесуального кодексу від 20 лютого 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://portal.rada.gov.ua/control/uk/publish/article/news_left?art_id=299205&cat_id=37486.
12. Савицкий В.М. Очерк теории прокурорского надзора в уголовном судопроизводстве. – М., 1975.
13. Статут Ради Європи від 5 травня 1949 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_001.

Надійшла до редакції 03.04.2012

